

Dokáže CGN presvedčiť českú energetiku?

Michaela Marečková

Novozvolený premiér Andrej Babiš plánuje do konca roku 2018 vyriešiť financovanie výstavby dvoch nových jadrových blokov v jadrovej elektrárni Dukovany nakoľko životnosť ich terajších reaktorov vyprší už v roku 2035. Pre súčasnú vládu je to kľúčová téma. V rozhovore na začiatku augusta pre agentúru Reuters premiér povedal, že je presvedčený, že „České energetické závody (ČEZ), štátny jadrový elektroenergetický podnik, bude schopný túto akciu vykonať. Tiež spustiť verejnú súťaž na poskytovateľa technológií a financovanie, možno aj vytvoriť dcérsku firmu a práve ČEZ by to malo všetko garantovať.“¹ V druhej polovici roku by sa preto mali uskutočniť dlho očakávané rokovania vlády, na ktorých sa rozhodne o konkrétnom investorovi. Medzi hlavných potencionálnych záujemcov dostavby patrí ruská štátna spoločnosť Rosatom, juhokorejská Korea Hydro&Nuclear Power, americký Westinghouse, francúzska Areva/EDF, či konzorcium firiem Areva a Mitsubishi. Predbežné jednanie sa rovnako vedú so zástupcami čínskej štátnej spoločnosti China General Nuclear Power (CGN), ktorej sa bude venovať tento článok.²

Pri jednaniach sa dá očakávať, že čínska spoločnosť CGN bude nepochybne klásť dôraz na to, že v súčasnosti disponuje aj ďalšími podobnými projektami a to najmä v Spojenom kráľovstve, ale tiež v Malajzii, Namíbii, Južnej Kórei a Singapure. Vo všetkých týchto krajinách pôsobí CGN ako spolumahiteľ podielov v elektrárňach spolu s ďalšími energetickými spoločnosťami ako je napríklad francúzska EDF.³ Ambície CGN o globálnu dominanciu v jadrovej energetike dosvedčuje aj aktuálne rokovanie o dohode s Veľkou Britániou, o kúpe 49% podielu v 8 jadrových elektrárňach od francúzskej EDF a britskej Centrica, čím by sa firma

¹ Muller, R.- Hovet, J. *Czech PM calls for CEZ nuclear plant expansion decision this year*; <https://www.reuters.com/article/us-czech-babis-cez/czech-pm-calls-for-cez-nuclear-plant-expansion-decision-this-year-idUSKBN1KM5CO>

² Neutron Bytes. *Czech CEZ to Try Again for a New Nuclear Tender*; (<https://neutronbytes.com/2018/02/25/czech-cez-to-try-again-for-a-new-nuclear-tender/>)

³ CGNPC. *Global Projects*; (<http://en.cgnpc.com.cn/encgn/c100079/uk.shtml>)

stala strategickým partnerom britského energetického sektoru.⁴ Užšou spoluprácou so zavedenými spoločnosťami typu EDF sa môže GCN snažiť smerom do ČR vyslať signál, že je v oblasti jadrovej energetiky spoľahlivým partnerom.

Okrem vyššie spomenutého projektu CGN vo Veľkej Británii je meno tejto čínskej spoločnosti spájané aj s kontroverznými záležitosťami. Jedná sa o často zmieňovaný projekt dostavby atómovej elektrárne Hinkley Point vo Veľkej Británii, ktorý britská premiérka Theresa Mayová pozastavila kvôli možnému bezpečnostnému riziku hneď potom čo sa objavili obvinenia z technickej špionáže a ďalších nezrovnalostí, za ktorú bola táto firma obvinená v roku 2016 Spojenými štátmi americkými.⁵ Podľa týchto obvinení mal americký občan tajwanského pôvodu naverbovať celú sieť agentov, ktorí dodávali citlivé informácie CGN a čínskej vláde ohľadom americkej jadrovej technológie. Veľká Británia síce viac-menej povolila spoluprácu za prísnejších podmienok s CGN na modernizáciu svojej elektrárne, a však vyšetrowanie v USA naďalej pokračuje.⁶

V prípade dostavby elektrárne v Česku sa čínska strana snaží, minimálne posledné dva roky, ukázať, že CGN predstavuje seriózneho partnera a práve preto v tomto čase nadväzuje potrebné kontakty pre celkové zlepšenie svojho renomé na trhu. To dokladá i fakt, že si pre tieto účely snažili nájsť vlastnú PR agentúru.⁷ To v tomto odvetví síce nie je úplne netradičný krok, ale dáva najavo, že CGN chápe pravidlá hry. Ďalším signálom je, že českým študentom

⁴ Euro. *Odsouzení k přátelství. Jaderná spolupráce Číny a Británie země zavazuje na dekády;* (<https://www.euro.cz/byznys/cina-chce-britske-reaktory-predpoklada-to-ze-londyn-a-pekings-budou-pratele-50-let-1415394>)

⁵ Cobain, I. *Hinkley Point C: case against Chinese firm has the feel of a modern spy thriller;* (<https://www.theguardian.com/uk-news/2016/aug/11/hinkley-point-c-case-against-cgn-has-the-feel-of-a-modern-spy-thriller>)

⁶ Vaughan, A- Kuo, L. *China's long game to dominate nuclear power relies on the UK;* (<https://www.theguardian.com/environment/2018/jul/26/chinas-long-game-to-dominate-nuclear-power-relies-on-the-uk>)

⁷ Břešťan, R. *Čínská firma potvrzuje zájem o české jádro. Shání agenturu pro ovlivňování politiků i veřejnosti;* (<https://hlidacipes.org/cinska-firma-potvrzuje-zajem-o-ceske-jadro-shani-agenturu-pro-ovlivnovani-politiku-i-verejnosti/>)

ponúkajú štúdium jadrovej fyziky v Číne⁸ alebo užšiu spoluprácu so spoločnosťou Škoda Praha zo skupiny ČEZ, ktorá by CGN mohla pomôcť s certifikáciou nových zariadení na európskom trhu.⁹ Zástupcovia CGN si už vopred vytvorili kontakt i na Ústav jadrového výskumu, v ktorých projektoch boli už predtým zainteresovaní.¹⁰ Postupom času tak dochádza k budovaniu potrebných prepojení a väzieb v relevantných kruhoch, ktoré môžu byť zužitkované práve pre získanie najväčšej zákazky v histórii ČR.

Pri finálnom rozhodovaní by teda dozaista nemali byť odsunuté možné bezpečnostné riziká a ukotvenia ČR v euroatlantických štruktúrach. Je totiž otázkou, či by česká vláda mala mať záujem na tom, aby pilier jadrovej energetiky tvorila spoločnosť obvinená z technickej špionáže.

Text je prvým ze série článkov, ktoré vznikli v rámci projektu „Comparative analysis of the approach towards China: V4+ and One Belt One Road“ podpořené Mezinárodním visegradským fondem.

⁸ Černý, J. *Jaderné námluvy. Do Česka se sjedou zájemci o stavbu za 150 miliard*; (https://byznys.lidovky.cz/novy-reaktor-postavi-ten-kdo-da-nejvic-dhk-energetika.aspx?c=A170112_111438_energetika_ele)

⁹ Půlpánová, B. *Aliance české energetiky v čele se ŠKODA PRAHA ze Skupiny ČEZ podepsala memorandum o spolupráci s čínskými jadernými společnostmi*; (<https://www.cez.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/5446.html>)

¹⁰ Procházková, K. *Invaze čínského jaderného gigantu do Česka pokračuje. Domlouvá spolupráci s ČEZ i ústavem v Řeži*; (<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/ceska-jaderna-energetika-laka-cinske-statni-firmy-domlouvaji/r~94d25c0051c011e7b0440025900fea04/?redirected=1534422226>)